

Arktis innen rammen av naturlige variasjoner

Ole Henrik Ellestad*

Den svenske isbryteren Oden var i august 2018 på vitenskapelig tokt fra Svalbard til Nordpolen. Mens forsker-rapporter formidler fremtidig elendighet med avtagende is og isfritt sommer-Arktis observerer en Oden-deltager vedvarende massive ismasser i det sentrale Polhavet. Ikke siden 2005 hadde de vært større. Om forskere, mediene og politikerne ikke relaterer sine funn til sykluser og oppvarmingsperioden 1915–45 er det liten grunn til å ta dem seriøst.

Observasjoner fra Oden

Arktis er området på kloden som har vært oppvarmet mest de siste 30–40 årene med tilhørende minking av is. Nå har IPCC-leiren laget en rapport som prediker fremtidig elendighet og som derfor blir behørig dekket i mediene, som en del av krisemaksimeringen. Som kontrast til dette formidler jeg her noen [inntrykk fra en deltager ombord](#) på den svenske isbryteren Oden som i august 2018 var på årlig ekspedisjon inn i det sentrale Polhavets isøde.

Hovedinntrykket er:

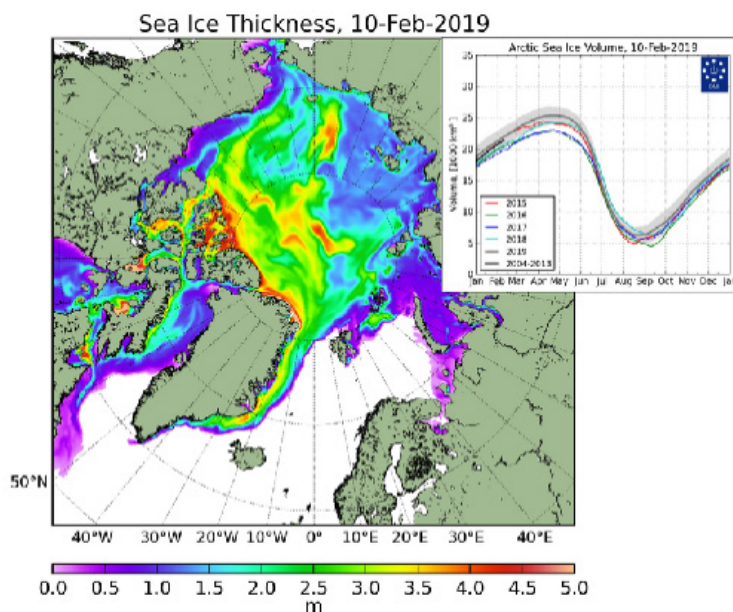
- Det var massive isforhold, og det ble benyttet helikopter i søk etter den enkleste vei for å unngå at båten satte seg fast.
- De kjempet med kompakt is med anslagsvis 90–100 % isdekket og derav minimalt åpent farvann.
- Han hadde ikke observert så mye massiv is i det sentrale Polhav siden 2005. Båtens hastighet var bare halvparten av den i 2016.
- Det var (muligens pga. pkt. C) få fugleflokker og bare noen enslige seler. Kun en isbjørn ble observert – ved iskanten i starten. Sannsynligvis klokt av isbjørnene å velge mer åpne farvann med flere sel.

Lite is som i 1920–50 årene

Under disse omstendigheter ville det ikke vært noe poeng for Polarinstituttets tidligere direktør, *Gunnar Winther*, å gjennomføre den padleturen over Polhavet som han annonserte for noen år siden og som måtte avlyses fordi ismengden også da var for stor. Derimot ville de som vandrer tvers over isen ha gode forhold. Nordvestpassasjen var lite farbar sist sommer, men det var muligheter i Nordøstpassasjen en periode.

Det er påfallende at liknende oppvarming og tilhørende isreduksjon som hyppig formidles inntrådte også i 1920–50 årene som omtalt i datidens forsker-rapporter og medier som bestrebet seg på troverdig formidling. En artikkel fra 1936 i *Nordlands Avis* beskrev liknende forhold (Hoel) som idag, men da var omtalen naturlig «klimaforbedring». I dag er det menneskeskapt og krisemaksimering.

Serios faglitteratur har i alle år nevnt en rekke forhold som påvirker isen i Arktis for sesongen, på årsbasis og helt opp til mange tusen år. Sentralt står havstrømmer inn i Nordishavet gjennom Framstredet/Barentshavet som varierer anslagsvis mellom 4 og 14 Sverdrup (millioner kubikkilometer) og Beringstredet ca 1 Sverdrup. Eksempelvis kan økningen av varmetilførselen gjennom Beringstredet mellom 2001–2007 forklare 1/3 del av istapet i perioden ([Woodgate 2010](#)).

DMI-figuren viser pol-isen i Arktis 10. februar i år.

Endring i havstrømmer dominerer

I tråd med dette inntreder den desidert største isreduksjonen der Atlanterhavstrømmen møter isbarrieren i Framstredet ved Svalbard og Barentshavet. Effekten avtar i de påfølgende havområder østover (bl.a. Karahavet). Til sammenligning er minkingen vesentlig mindre i det sentrale Polhav. Det er meget illustrerende at Grønlandshavet (vest for øya) hadde stabilt nivå, eller sogar litt økning, frem til slutten av 1990-årene under 50 år med CO₂-økning før det avtok noe. Det var like mye CO₂ i alle de arktiske områdene om IPCCs hovedfaktor skulle dominere. Og solen varmer opp havet – ikke økt drivhuseffekt.

IPCC-leirens Arktis-rapporter bygger på modeller og scenarier som formidles som sannhet uten de forbehold som hører med. Det illustrerer resultatet fra evalueringen av IPCC i 2010 der det bl.a. ble påpekt at det var 'mangelfull forståelse av usikkerhet og formidling av denne'. Usikkerheten i de mange faktorene (havstrøm, vind, sol, atmosfære, snødekke, elvetilsig, mm.) beløper seg samlet til rundt 10 W/m². Til sammenligning gir IPCCs CO₂-hypotese 2 W/m² – kun en femtedel av den samlede usikkerheten i de dominerende faktorer. Likevel fremheves menneskeskapt forhold som en entydig dominerende forklaring – sogar basert på konsensus.

Konklusjon

Det er endret energitilførsel til Arktis fra havstrømmer, sol, snødekke og elver som dominerer isforholdene i Arktis. Uten referanser til dette og varmeperioden 1920–50 er det liten grunn til å ta forskere, medier eller politikere seriøst. Men det er det lite håp om i Norge. I 2007 prøvde den [norske delegasjonen på et IPCC-møte](#) å få fjernet referanser til denne varmeperioden fra IPCCs rapport.